

تحلیل و واکاوی مفهوم بازار و بررسی جایگاه و عناصر آن در شهرهای تاریخی

ایران

(نمونه مورد مطالعه: بازار اسلامی شهر کرمانشاه)

دکتر علی علایی^۱، طاهره دایی چی^۲

مدیر گروه معماری واحد علوم و تحقیقات کرمانشاه، عضو هیئت علمی واحد سما کرمانشاه

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری واحد علوم و تحقیقات کرمانشاه

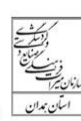
چکیده

از جمله بحث های مهم در باز سازی، بهسازی و نوسازی بافت های تاریخی، بحث مراکز شهری است. بازار در شهر های ما به عنوان یک مرکز شهری مطرح است. بین مرکز شهری به همراه سایر عناصر و فضا های شهری تعریف می شد و در کنش و واکنش هایی که با آن عناصر بر قرار می نمود، نقش خود را به عنوان مرکز اقتصادی - اجتماعی شهر ایفا می کند.

وجود مسائل عدیده همواره موجب گردیده است تا شهر سازی به مشابه دانش مسئله گرا در رویا رویی با مشکلات شهری به ارائه راه حل هایی قضایی - کالبدی بپردازد. در این ارتباط تحقیقات کاربردی به توسعه ای در مورد فضا های تاریخی شهر ها، تحقیقات توسعه ای - کاربردی در مورد فضا های تاریخی شهر ها، بررسی نحوه برخورد گذشتگان و تکمیل کار آنها، در افزایش دانش شهر مساوی موثر است و در حل مسائل شهری نیز راهگشا می باشد و مقاله حاضر نیز تحت تاثیر وجود مسائل کالبدی اقتصادی، اجتماعی در بازار شهر کرمانشاه تهیه شده است و بر آن است تا درک صحیحی از مسائل

اتاق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری، عمران، گردشگری، انرژی و محیط زیست شهری و روستایی

۹ مرداد ۱۳۹۳

این بازار و تبیین این مسائل از زاویه نگرش های معماری ارائه دهد و در حد فرصت و متناسب با محدوده مورد مطالعه به ارائه راه حل های فضائی - کالبدی بپردازد. روش تحقیق بر اساس تحقیقات کتابخانه ای، بررسی های میدانی و منابع گوناگون و در نهایت ارائه پیشنهادات و فرضیاتی توسط این جانب جهت حفظ و احیاء و بهره وری هر چه بیشتر این بنا های کاربردی می باشد.

واژه های کلیدی: کرمانشاه، بافت، بازار، راسته، سرا، حجره، تجارت

مقدمه:

اگر از جنبه کالبدی به موضوع نگاه کنیم در می یابیم که بازارها ستون فقرات شهرهای قدیمی ما بوده اند. بسیاری از شهرهای امروزی توسعه یافته، همان شهرهای قدیمی پیرامون ساختار و شالوده قدیمی خود هستند. چرا که شهر مانند یک موجود زنده و پویا و متحرک است و بازار در شهر همانند استخوان و اسکلت اصلی اوست. هیچ موجود زنده ای نیست که بی توجه به راستای ستون فقرات خود رشد کرده یا آن را از دست داده و یا بتواند از دست بدهد. بازارها، عضو اصلی پیکره شهرهای ایرانی و هویت دهنده آنهاست. حذف آنها به منزله نابودی اساسی کالبد شهر، بخصوص بخش های همجوار آن است. از طرف دیگر مجموعه بازار هویت دهنده بافت همجوار و حتی بافت مسکونی پیرامون خود بوده و ضامته بسیاری که متصل به بازارند با وجود بازار مفهوم پیدا می کند. حذف بازارها به معنای اضمحلال کاربردی و کالبدی چنین فضاها می باشد.

بازارهای تاریخی که شکل دهنده شهر بوده اند، مبین تفکر و نگرش شهرسازان ایرانی است. چنین هویت شهری میراثی است که از نیاکان گذشته به ما رسیده است و هر طرحی که در شهر صورت می گیرد باید جهت تقویت این هویت شهری باشد نه تضعیف یا اضمحلال آن - بازنده سازی نگه داری بناها و بافت های کهن جنبه اقتصادی هم می تواند داشته باشد. جلب توریست و رونق صنعت گردشگری با بهبود وضعیت کالبدی و عملکردی آنها، می تواند کمک شایانی به اقتصادی هر شهر باشد.

با توجه به دلایل ذکر شده، لازم است که پیکره ای به نام بازار در شهرها حفظ و احیاء شود. حال این بازنده چگونه باشد، خود سوالی ژرف است. هدف از احیاء و بازسازی بازار این است که همچنان زنده و فعال در خدمت مردم شهر باشد.